

PRÁVNICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE

Trestní postih loterií a jiných podobných her

Studentská vědecká odborná činnost

Kategorie: doktorské studium

Autor:

JUDr. Michaela Pobořilová

Rok odevzdání:

2012

5. ročník SVOČ

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do 5. ročníku Studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ) vypracovala samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla dříve publikována, nebyla vcelku ani částečně obhájena jako práce diplomová či bakalářská a nebyla přihlášena do předchozích ročníků SVOČ či jiné soutěže.

Souhlasím s užitím této práce rozšiřováním, rozmnožováním a sdělováním veřejnosti v neomezeném rozsahu pro účely publikace a prezentace PF UK.

V Praze 15. dubna 2012

.....

JUDr. Michaela Pobořilová

Obsah

Úvod	3
1. Loterie a jiné podobné hry	5
1.1 Právní úprava	5
1.2 Základní prvky a druhy loterií a jiných podobných her	10
2. Trestněprávní postih loterií a jiných podobných her.....	13
2.1. Neoprávněné provozování loterie a podobné sázkové hry (§ 252)	14
2.2. Ohrožování výchovný dítěte (§ 201 odst. 2)	16
2.3. Provozování nepoctivých her a sázek (§ 213).....	18
3. Vybrané aktuální problémy	20
3.1. Trestní postih pod vlivem práva Evropské unie	20
3.2. Trestní odpovědnost právnických osob	23
Závěr.....	25
Použitá literatura	26

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
loterní zákon	Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách
LZPS	Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
NOZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
NS ČR	Nejvyšší soud České republiky
občanský zákoník	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
obchodní zákoník	Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OČTŘ	Orgán činný v trestním řízení
SDEU	Soudní dvůr Evropské unie
TrZ	Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
TŘ	Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
TZ	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
Ústava	Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
ZTrOd	Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

Úvod

Loterie a jiné podobné hry, neboli též běžně užívané pojmy „hazardní hry“ nebo „sázkové hry“, představují celospolečenský fenomén, který je součástí lidské společnosti od nepaměti. Od dob starého Egypta, Řecka a Říma však došlo v této oblasti k vývoji a postupem času vznikla potřeba společenské vztahy v rámci loterií a jiných podobných her regulovat. Tento fenomén s sebou přinesl i negativní důsledky projevující se v chování lidí, zejména problematiku patologického hráčství (gamblerství, herní závislost), jenž je v současné době diagnostikována jako návyková a impulsivní porucha. Negativní důsledek představuje trestná činnost, která je páchána v souvislosti s patologickým hráčstvím, zejména za účelem obstarání si finančních prostředků k realizaci hazardních her, a trestná činnost, která je doprovodným způsobem spojena s provozováním hazardních her (např. podvodná jednání v souvislosti s odvody částí výtěžků na veřejně prospěšné účely. Tento směr však předmětem následujícího výkladu není.

V současné době jsou loterie a jiné podobné hry předmětem zájmu všech společenských struktur. Jedná se o téma mediální, politické i právní. Tato práce je zaměřena na výšeč problematiku hazardních her, konkrétně by měla přinést ucelenější obraz loterií a jiných podobných her v oblasti trestního práva, a to zejména loterií a jiných podobných her upravených loterním zákonem. V první části této práce je pozornost věnována obecným otázkám, které jsou významné z hlediska pochopení podstaty tohoto odvětví a bez nichž by následný výklad nebyl možný. Mezi tyto obecné otázky byla zařazena právní úprava loterií a jiných podobných her ve veřejnoprávním smyslu a její odlišení od úpravy soukromoprávní. Jádrem práce je problematika veřejnoprávní úpravy hazardních her a s ní související nastínění základních prvků, které jsou společné všem loteriím a jiným podobným hrám, včetně bližší specifikace jejich jednotlivých druhů.

Stěžejní část práce tvoří samostatná kapitola trestněprávního postihu. V této části jsou podrobně rozebrány jednotlivé trestné činy, jejichž skutková podstata výslovně souvisí s loteriemi a jinými podobnými hrami.

Závěrečná část práce je věnována aktuálním problémům spojeným s hazardními hrami. Selektivně byly vybrány problémy, jenž se vztahují k úpravě hazardních her v rámci

Evropské unie a jejího dopadu na trestněprávní postih loterií a jiných podobných her. Pozornost je věnována rovněž nově zavedené trestní odpovědnosti právnických osob a jejího vztahu k hazardním hrám.

1. Loterie a jiné podobné hry

Právní úprava v obecném smyslu trpí vážnými terminologickými nedostatky, a to jak v oblasti práva soukromého, tak i práva veřejného. Z důvodu nejednotnosti pojmů a ve většině případů i neexistence jejich legálních definic, se za nejobecnější pojem považuje výraz „hazardní hry“, který v sobě subsumuje jednak loterie a jiné podobné hry podle veřejnoprávní úpravy, tak i výraz „sázka, hra a los“ používaný v oblasti práva soukromého. Přestože je práce zaměřena na výklad z hlediska veřejnoprávního (výraz „loterie a jiné podobné hry“), je nutné si uvědomit, že problematika trestní postihu dopadá i na soukromoprávní úpravu her a sázek.

1.1 Právní úprava

Jak již bylo výše uvedeno právní úpravě hazardních her je pozornost věnována jak v oblasti práva soukromého, tak v oblasti práva veřejného.

Soukromoprávní úprava je obsažena zejména v hlavě osmnácté v ustanoveních §§ 845 a 846 občanského zákoníku. Ustanovení § 845 operuje s pojmy sázka, hra a los, jejichž legální definici však nepřináší¹. Sázka a hra jsou smluvní občanskoprávní vztahy, pro které obecně platí vše, co pro ostatní typy závazkových vztahů (projev vůle, akceptace atd.). Základním rysem hry i sázky, který určuje jejich právní režim, je skutečnost, že každá ze smluvních stran má v okamžiku uzavření smlouvy současně naději na výhru stejně jako na ztrátu, proto se sázka a hra tradičně řadí ke smlouvám odvážným (aleatorním)².

Smlouvou o sázce se rozumí smlouva, kterou se jedna strana zavazuje, že poskytne druhé smluvní straně plnění pro případ, že nastane nebo nastala určitá událost (sázková příležitost nebo událost)³. Z uvedeného vyplývá, že sázková příležitost buď nastala v minulosti, a tudíž je v době sázky objektivně zjiřitelná (je neznámá nebo sporná pouze

---

¹ Částečné legální definice zavádí NOZ: § 2843 odst. 1 „Sázkou se alespoň jedna strana zavazuje vůči druhé plnit výhru, ukáže-li se nesprávným její tvrzení o skutečnosti stranám neznámé nebo ukáže-li se tvrzení druhé strany o této události správným.“ § 2851 „O hře platí ustanovení o sázce obdobně; jedná-li se však o hru vyžadující pouze zručnost nebo tělesná cvičení obou stran, použije se z ustanovení o sázce jen § 2845.“ § 2852 „O losu platí ustanovení o sázce obdobně. Tato ustanovení se však nepoužijí, má-li být losem rozhodnut spor, rozdělena společná věc, anebo rozhodnuto hlasování.“

² Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kolektiv. Občanský zákoník I, II. 2. vydání, Praha 2009, str. 2089.

³ Tamtéž, str. 2089.

z hlediska účastníků smlouvy o sázce – např. datum historicky významné události), nebo nastane v budoucnu. V tomto případě sázková příležitost není doposud objektivně zjistitelná, resp. její výsledek prozatím neexistuje, přičemž může být závislý na různých okolnostech (např. na dovednostech či znalostech účastníků sázky a hry). V teorii a praxi je sázka považována za smluvní vztah, v němž existují protichůdná tvrzení stran a v němž vzniká závazek určitého plnění straně, jejíž tvrzení se ukáže nesprávným⁴.

Hra je podle platného práva smlouvou, kterou se jedna strana zavazuje druhé smluvní straně poskytnout plnění pro případ, že nastane určitá událost. Odlišnost od sázky spočívá v tom, že dosažení sázkové příležitosti je závislé na činnosti některé či obou smluvních stran, která probíhá podle stanovených herních pravidel⁵, tzn. že zde výsledek sázkové příležitosti závisí na určité fyzické, intelektuální či jiné duševní činnosti (např. deskové hry, některé druhy karetních her apod.). Další rozdílnost spočívá v tom, že výsledek sázkové příležitosti u hry neexistuje, tudíž v době uzavření smlouvy není výsledek objektivně zjistitelný a může tedy nastat pouze v budoucnu.

Stejně jako u sázky a hry neexistuje legální definice losu. Občanský zákoník v ustanovení § 845 odst. 2 stanovuje, že los se posuzuje jako sázka nebo hra, tzn. že z právního pohledu zde určitá odlišnost je. V teorii existují dva základní významy losu. První považuje los za věc dokládající uzavření smlouvy o sázce nebo hře a zakládající nárok na převzetí případné výhry ze sázky nebo hry⁶. Druhý význam spočívá v tom, že los představuje zvláštní způsob rozhodování, založený výlučně na náhodě. V takovém případě se vytvářejí protichůdná tvrzení až účelově pro rozhodnutí existujícího sporu (např. výběr delší nebo kratší zápalky), tj. zde se jedná o volbu toho, kdo se má ujmout provedení nějakého úkolu či funkce, přičemž předmět plnění je znám dříve, než účelově vzniknou protichůdná tvrzení, což je odlišný znak od sázky a hry⁷.

Důležitou okolnost v rámci posuzování soukromoprávní sázky, hry a losu představuje skutečnost, že se nesmí jednat o loterii nebo jinou podobnou hru, která je předmět veřejnoprávní regulace, tzn. že pokud sázka, hra nebo los naplní veřejnoprávní znaky, budou podléhat veřejnoprávní úpravě.

---

⁴ Kramář, K., Hušák, A. Herní právo. 1. vydání. Plzeň: Čeněk, 2006, str. 23.

⁵ Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kolektiv. Občanský zákoník I, II. 2. vydání, Praha 2009, str. 2090.

⁶ Kramář, K., Hušák, A. Herní právo. 1. vydání. Plzeň: Čeněk, 2006, str. 28.

⁷ Tamtéž, str. 29.

Ustanovení §§ 845 a 846 občanského zákoníku se zabývá otázkou omezení účinků vztahů plynoucích ze sázky a hry. Ustanovení § 845 stanovuje, že výhry ze sázek a her (tato úprava se vztáhne i na losy dle soukromoprávní úpravy) nelze vymáhat, a to ani pohledávky z půjček poskytnutých do sázky nebo hry vědomě. Důvod zavedení nevymahatelnosti je obhajitelný a logický. Soukromoprávní sázky a hry nepředstavují společenské riziko, podstupované riziko je ryze umělé, závislé pouze na vůli a fantazii smluvních stran. Soudní ochrana těchto vztahů se jeví jako nadbytečná, v opačném přístupu by mohla vést k nadměrnému zatížení justičního systému, přičemž se lze oprávněně domnívat, že by se jednalo o bagatelní věci.

Výhry a pohledávky ze sázek, her a losů nelze ani platně zajistit prostřednictvím právních institutů obsažených v občanském zákoníku, tj. nelze je zajistit například smluvní pokutou, ručením, zástavním právem aj. K vymahatelnosti nevedou ani instituty jako uznání dluhu co do důvodu a výše. Zároveň není možné jednostranné započtení pohledávek, přičemž je však možné započtení pohledávek vzájemnou dohodou věřitele a dlužníka, což souvisí se skutečností, že je zde konsenzus obou stran a že dobrovolné plnění ze sázky a hry není považováno za bezdůvodné obohacení a takové plnění není možné požadovat zpět. Možné není ani postoupení pohledávky ze sázky a hry, neboť v rámci postoupení je jednou ze základních podmínek to, že postupovaná pohledávka musí mít možnost být postižitelná výkonem rozhodnutí⁸.

Vše výše uvedené o vymahatelnosti výher a pohledávek neplatí v případě, jde-li o výherní podnik, který provozuje stát nebo který byl úředně povolen (§ 846 občanského zákoníku). Tímto ustanovením má být řečeno, že výhry a pohledávky ze sázek, her a losů podléhající zejména veřejnoprávní regulaci jsou vymahatelné. Terminologický problém představuje pojem „výherní podnik“. Obecně je pojem podnik definován v ustanovení § 5 obchodního zákoníku jako soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem k své povaze mají tomuto účelu sloužit. V teorii převládá názor, že výjimku z nevymahatelnosti tak mají pouze sázky, hry a losy, jejichž provozování bylo úředně povoleno a které mají povahu podnikatelské výdělečné činnosti. Z tohoto pohledu by do této kategorie nespádaly tomboly, které podléhají veřejnoprávní regulaci, ale v obecném povědomí jsou chápány jako tomboly pořádané na slavnostech,

---

⁸ Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kolektiv. Občanský zákoník I, II. 2. vydání, Praha 2009, str. 1566.

plesech a jiných společenských akcích a nemají tudíž prvek provozování za účelem výdělečné činnosti⁹. Tento názor je diskutabilní. Je tomu tak zejména z důvodu, že tomboly podléhají veřejnoprávní regulaci, tzn. ze strany zákonodárce je zde zájem na úpravě těchto společenských vztahů a podléhají úřednímu povolení. Z tohoto důvodu a s ohledem na teleologický výklad a skutečnost, že se pohybujeme v soukromoprávní oblasti, může být pojem výherní podnik vykládán extenzivně. Je tedy možné, že výhry a pohledávky ze sázek, her a losů lze uplatňovat pouze v případě, že se jedná o loterii nebo jinou podobnou hru podle veřejnoprávní úpravy, a to bez rozdílu.

Veřejnoprávní regulace loterií a jiných podobných her je obsažena ve speciálním zákoně č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon vznikl v období, kdy stát procházel společensko-politickými změnami. Důvodem zavedení regulace byla skutečnost, že od roku 1990 začal trvale růst zájem obyvatelstva o loterie a jiné podobné hry, přičemž účast na hazardních hrách přinášela možnost získat značné prospěchy, a to jak na straně provozovatelů těchto her, tak samozřejmě i účastníků. Současně došlo a stále dochází ke změně struktury jednotlivých druhů hazardních her a technických zařízení, jejichž prostřednictvím jsou tyto hry provozovány. Další důvod potřeby regulace byl spatřován s projevem negativních a nežádoucích důsledků plynoucích z hazardních her. Zde lze zařadit zejména problémy související s podnikatelskou účastí finančně nebo jinak nespolehlivých subjektů, zdrojem jejichž prostředků mohou být činnosti nelegálního charakteru (praní špinavých peněz), dále s vytvářením podmínek pro vzestup případů patologického hráčství, jakož i nežádoucím zvyšováním zájmu mládeže i některých dalších sociálně ohrožených skupin obyvatelstva o hazardní hraní na úkor hodnotnějších a obecně prospěšnějších forem zábavy a trávení volného času.

Loterní zákon představuje 21 let starý právní předpis. Lze říci, že od jeho vzniku nebyla problematika hazardních her regulačně upravována, s výjimkou zásadní novely v roce 1998. Zlomový okamžik v oblasti regulace představuje rok 2011, kdy došlo k přijetí novel zásadnějšího významu (zákon č. 300/2011 Sb., zákon č. 458/2011 Sb.), jenž částečně

---

⁹ Tento názor je například zastáván v Kramář, K., Hušák, A. Herní právo. 1. vydání. Plzeň: Čeněk, 2006, str. 31. Komentář k občanskému zákoníku Švestka, J., Spáčil, J., Škárková, M., Hulmák, M. a kolektiv. Občanský zákoník I, II. 2. vydání, Praha 2009, se k této otázce přímo nevyjadřuje, ale uvádí, že loterie a jiné podobné hry podle loterního zákona tvoří výjimku z ustanovení § 845.

reagovaly na již nedostatečné instituty a potřeby loterního trhu a současně odpovídají politické a veřejné vůli, zejména v oblasti zdanění. Přesto však tyto novely nepokrývají veškeré nedostatky spočívající zejména v oblasti terminologické, která způsobuje výkladové problémy, a zaostává v problematice technického pokroku a rozvoji informačních technologií. Významnou úlohu v oblasti výkladu loterního zákona zastává i Ústavní soud, který v roce 2011 vyřešil dlouholeté spory v otázce povahy výherních hracích přístrojů, jedné z druhů loterie a jiné podobné hry, a vztahu územní samosprávy v rámci regulace těchto přístrojů obecně závaznými vyhláškami. Z těchto všech uvedených důvodů Ministerstvo financí, které je věcně příslušným ústředním orgánem v oblasti hazardních her, připravilo nový návrh zákona o provozování sázkových her¹⁰. Návrh nového zákona zavádí jednotnou terminologii, je postaven na principu technické neutrality, zavádí novou a efektivní strukturu v rámci povolovacího řízení a v neposlední řadě se snaží reagovat na problematiku internetových hazardních her, kterou však neřeší komplexním způsobem¹¹.

Stejně jako soukromoprávní úprava i veřejnoprávní regulace loterií a jiných podobných her je založena na smluvním principu¹² mezi provozovatelem a účastníkem hry. Platný a účinný loterní zákon dovoluje provozovat loterie a jiné podobné hry pouze provozovateli. Obecná definice provozovatele je upravena v ustanovení § 1 odst. 7¹³, kdy jím může být jen právnická osoba se sídlem na území ČR, které oprávněný orgán vydal povolení k jejímu provozování. Blížší podmínky kladené na provozovatele jsou obsaženy v ustanovení § 4 odst. 6, které podle konkrétního druhu loterie a jiné podobné hry určuje, zda provozovatelem může být stát nebo akciová společnost, která má vydány akcie na jméno. V současné době stát neprovozuje žádný druh loterie a jiné podobné hry, a jiným subjektům než jsou uvedené akciové společnosti není dovoleno je provozovat. Forma akciové

---

¹⁰ Ke dni zpracování této práce se návrh zákona o provozování sázkových her nachází ve vládě a jeho projednání je zařazeno na program schůze dne 18. dubna 2012. Informace dostupná z: http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/9F7E44531B899F5FC12573EF0047DADB/5D4D2C411622E4C2C12579DF00220DDD?OpenDocument.

¹¹ Paragrafované znění návrhu zákona o provozování sázkových her, včetně důvodové zprávy, dostupné na <http://eklep.vlada.cz/eklep/page.jsf>.

¹² Dvořák, T. Zákon o loteriích a jiných podobných hrách s poznámkami a souvisícími předpisy. 2. vydání. Linde Praha, 2006, str. 22.

¹³ Blíže k výkladu provozovatele viz Pobořilová, M., Řehola, J. Správní trestání obcemi v oblasti loterií. In Moderní obec, roč. 2012, č. 2, str. 43.

společnosti s akciemi na jméno byla zvolena z důvodu zabránění anonymizace akcionářské struktury¹⁴, což souvisí i s otázkou zákazu zahraniční majetkové účasti. Významným faktorem, který má eliminovat loterní trh, je určení základního kapitálu a tzv. jistoty, jejichž výše je stanovena zákonem. Tyto mechanismy mají zabránit roztržitosti loterního trhu a zajistit, aby provozování loterií a jiných podobných her bylo zajištěno takovými právníckými osobami, u nichž existuje záruka, že budou plnit své případné finanční povinnosti ve prospěch státu a zejména účastníkům hazardních her.

Oprávněný orgán, který může vydat povolení, je rovněž určen podle druhu loterie a jiné podobné hry. V současné době je v praxi povolujícím orgánem Ministerstvo financí a příslušný obecní úřad v zákonem určených případech (§ 18 odst. 1 loterního zákona).

1.2 Základní prvky a druhy loterií a jiných podobných her

Loterní zákon v ustanovení § 1 stanovuje obecné požadavky na loterie a jiné podobné hry. Mezi základní znaky patří:

- a. prvek dobrovolnosti – tento prvek spočívá v dobrovolné účasti účastníka hry na dané loterii a jiné podobné hře; dobrovolná účast není spatřována například v případě, kdy je účastník hry automaticky zařazen do slosování o výhry, aniž by mu nebyla dána možnost z této hry odstoupit;
- b. prvek vkladu – tento prvek v sobě zahrnuje nejen finanční prostředky, ale veškeré prospěchy (nemovitosti, komodity, výhody, startovné aj.), které účastník vkládá do hry a jenž mu umožňují účast na loterii a jiné podobné hře;
- c. prvek náhody – tento prvek spočívá v tom, že o výhře nebo prohře rozhoduje náhoda, kterou může být například uhodnutí výsledku, slosování nebo jiný náhodný výběr (například losování náhodných čísel z osudí, tahání z klobouku, výběr automatickými přístroji atd.);
- d. prvek výhry – tento prvek znamená, že na základě účasti ve hře při splnění veškerých podmínek má účastník hry možnost získat výhru, která může mít podobu peněžitou nebo věcnou (§ 3 loterního zákona), případně u tzv. spotřebitelských loterií také podobu slevy na nákup, placení nižších úroků apod.

---

¹⁴ Patěk, D., Pačková, P. K neoprávněnému podnikání v kybernetickém prostoru (aneb o internetových sázkových kancelářích v českém právu). In Acta Universitatis Carolinae Iuridica, roč. 2008, č. 4, str. 82.

Za jeden ze znaků loterie a jiné podobné hry je považován i znak „provozovatele“, který má úmysl provozovat loterii a jinou podobnou hru, a „činnost“ spočívající v provozování. Mezi další významné náležitosti patří zachování rovných podmínek včetně možnosti výhry a ochrana osob mladších 18 let, kterým je zakázáno loterií a jiných podobných her se účastnit. Veškeré uvedené znaky se vykládají nejen jednotlivě, ale i v souhrnu společně se znaky ostatními konformním způsobem tak, aby nedocházelo k obcházení loterního zákona.

Výše uvedené znaky tvoří základní náležitosti pro posuzování otázky, zda konkrétní druh hazardní hry spadá do režimu veřejnoprávní úpravy ve spojitosti se skutečností, že zde existuje zájem na veřejnoprávní regulaci.

Loterní zákon v ustanovení § 2 stanovuje výčet jednotlivých druhů loterií a jiných podobných her, které podléhají veřejnoprávní úpravě. Tento výčet je demonstrativní, tj. neuzavřený. Jednotlivé druhy loterií a jiných podobných her jsou následně rozvedeny v samostatných částech loterního zákona, které stanovují bližší podmínky provozování a náležitosti kladené na vydání povolení k provozování toho konkrétního druhu. Jmenovitě jsou mezi loterie a jiné podobné hry výslovně řazeny:

- peněžité, věcné a okamžité loterie (typickým příkladem jsou losy prodávané například na poštách; věcné loterie jsou v úpadku a v současné době se již téměř nevyskytují; u peněžitých loterií jsou výhrou peníze),
- tomboly,
- číselné loterie (například Sportka, Tipšestka, Loto aj.),
- výherní hrací přístroje (typickým příkladem jsou „hrací bedny“ nejčastěji umístěné např. v pohostinských zařízeních),
- interaktivní videoloterní terminály (jedná se o technická herní zařízení vizuálně podobná výherním hracím přístrojům, avšak jejich rozdílnost spočívá v technické stránce, konkrétně v centrální řídicí jednotce, která ovládá jednotlivé koncové terminály)¹⁵,
- totalizátorové a kursové sázkové hry,

---

¹⁵ Problematika odlišnosti a právního postavení výherních hracích přístrojů a interaktivních videoloterních terminálů byla vyřešena nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 29/10 ze dne 14. 6. 2011. Současně Ústavní soud deklaroval, že povolování videoloterních terminálů zůstává v působnosti Ministerstva financí jak stanoví ustanovení § 50 odst. 3 loterního zákona.

- bingo,
- kasinové hry,
- loterie a jiné podobné hry provozované pomocí technických zařízení obsluhovaných přímo sázejícím nebo provozované po telefonu,
- dostihové sázky,
- turnajové nebo hotovostní sázkové hry provozované za pomoci karet,
- lokální loterní systémy (vícemístná technická herní zařízení, která jsou elektronickým systémem tvořeným řídicí jednotkou se třemi nebo dvěma pevně spojenými herními místy obsluhovanými sázejícími).

Výše uvedený demonstrativní výčet loterií a jiných podobných her může být doplňován ustanovením § 50 odst. 3 loterního zákona, který Ministerstvu financí umožňuje povolovat i jiné druhy, které nejsou v zákoně výslovně upraveny. Přestože důvodová zpráva k původnímu loternímu zákonu neobsahuje odůvodnění zavedení této „povolovací klauzule“, lze se domnívat, že úmyslem zákonodárce byla snaha upravit případné vztahy do budoucna, neboť loterní trh podléhá v rámci vývoje nových druhů her častým změnám, a tudíž z hlediska práva není potřebná neustálá novelizace loterního zákona. Toto ustanovení umožňuje reagovat na technologický pokrok a rozvoj informačních technologií, které vedou k tomu, že v rámci loterního trhu vznikají neustále nové druhy hazardních her. Otázkou zůstává, zda úmyslem zákonodárce bylo zavedení tohoto ustanovení v rámci jeho použitelnosti jako výjimečného. Z objektivních důvodů se lze domnívat, že tomu tak nebylo. V současné aplikační praxi jsou podle tohoto ustanovení povolovány například internetové kursově sázky.

Mimo veřejnoprávní regulaci stojí loterie a jiné podobné hry, které jsou založeny na znalostním nebo dovednostním prvku ze strany účastníka hry. Takovéto loterie a jiné podobné hry nepodléhají režimu loterního zákona.

Relativně samostatnou kategorii představují tzv. spotřebitelské loterie upravené v ustanovení § 1 odst. 5 loterního zákona. Přestože se v systematice zákona nachází mimo výše uvedený demonstrativní výčet, loterní zákon je výslovně považuje za loterii a jinou podobnou hru. Pojmové znaky spotřebitelské loterie jsou následující:

- a. jedná se o soutěž, anketu nebo jinou akci o ceny,
- b. prvek slosování nebo jiného náhodného výběru,

- c. podmínka účasti ve formě
  - zakoupení určitého zboží, služby nebo jiného produktu a doložení tohoto nákupu nebo uzavření smluvního vztahu, nebo
  - účast na propagační či reklamní akci poskytovatele anebo provozovatele, a to i nepřímo prostřednictvím jiné (další) osoby,
- d. výhra, kterou mohou být:
  - i. peněžní ceny, vkladní knížky, cenné papíry, pojištění apod. a nemovitosti, a to bez ohledu na jejich hodnotu v peněžním vyjádření,
  - ii. nepeněžité plnění, služby nebo ceny ve zboží a produktech apod. - v tomto směru je za spotřebitelskou loterii považována pouze soutěž, anketa nebo jiná akce o ceny, u níž souhrn nepeněžitých výher za všechny provozovatelem provozované hry v peněžním vyjádření v jednom kalendářním roce přesáhne hodnotu 200 000 Kč a hodnota jednotlivé výhry přesáhne částku 20 000 Kč.

Za spotřebitelskou loterii nejsou považovány soutěže, ankety a jiné akce o ceny provozované jedním provozovatelem za podmínek uvedených v pojmových znacích, kdy souhrn nepeněžitých výher za jeden kalendářní rok nepřesáhne částku 200 000 Kč a hodnota jednotlivé výhry nepřesáhne částku 20 000 Kč. Tyto soutěže, ankety a jiné akce o ceny podléhají oznamovací povinnosti místně příslušnému finančnímu úřadu a jsou ex lege bez dalšího povoleny a nevztahuje se na ně žádné povolovací řízení¹⁶.

Veřejnoprávní regulaci podléhají zejména z důvodu, že předmětem jsou výhry nikoli patrné hodnoty a současně má být zajištěna určitá rovnováha mezi jednotlivými subjekty, které tyto spotřebitelské loterie provozují, neboť jsou jimi v převážné míře subjekty podnikatelské sféry.

2. Trestněprávní postih loterií a jiných podobných her

V rámci loterií a jiných podobných her a otázek s touto oblastí související představuje v převážné míře trestní postih sekundární opatření. Je tomu zejména z důvodu úpravy správních deliktů v ustanovení § 48 loterního zákona a uplatnění zásady subsidiarity trestní represe (§12 odst. 2 trestního zákoníku). Skutkové podstaty správních deliktů jsou definovány

---

¹⁶ Dvořák, T. Zákon o loteriích a jiných podobných hrách s poznámkami a souvisícími předpisy. 2. vydání. Linde Praha, 2006, str. 23.

relativně široce a subsumují v sobě mnohé otázky související s provozováním loterií a jiných podobných her (porušení loterního zákona, podmínek stanovených v povolení nebo herním plánu). Přestože trestní právo v oblasti hazardních her představuje „sekundární řešení“, jsou některé oblasti, které správnímu trestání nepodléhají, a tudíž nastupuje fáze trestního postihu, nebo se může jednat o případy, které dosahují takové společenské škodlivosti, která zapřičiňuje uplatnění trestněprávního postihu. V následující pasáži bude výklad zaměřen na ty trestné činy, jejichž skutková podstata výslovně souvisí s loteriemi a jinými podobnými hrami.

2.1. Neoprávněné provozování loterie a podobné sázkové hry (§ 252)

Z hlediska veřejnoprávní regulace je nejvýznamnějším trestným činem ustanovení § 252 trestního zákoníku, které stanovuje, že potrestán bude ten, kdo neoprávněně provozuje, organizuje a propaguje nebo zprostředkovává loterii nebo podobnou sázkovou hru. Jedná se o speciální případ neoprávněného podnikání, tzn. že vedle obecné skutkové podstaty neoprávněného podnikání (§ 251 TZ) tedy postihuje konkrétní druh podnikání. Musí však jít o provozování loterie nebo podobné sázkové hry, které má charakter podnikání nebo souvisí s podnikáním¹⁷.

Objektem tohoto trestného činu je zájem na dodržování státní regulace provozování loterií a podobných sázkových her, tj. společenských vztahů vznikajících v souvislosti s tímto podnikáním¹⁸. Z trestněprávní hlediska představuje důležitou otázku posouzení, zda konkrétní druh hazardní hry naplňuje znak loterie nebo podobné sázkové hry. Na prvním místě je důležité upozornit, že terminologie užívaná v tomto ustanovení se odlišuje od terminologie veřejnoprávní regulace. Tuto situaci lze přičítat zákonodárci, který důsledně nepřevzal pojem užívaný v loterním zákoně, jednak Ministerstvu financí, které v rámci připomínkového řízení mělo na tuto skutečnost upozornit a snažit se dosáhnout nápravy tohoto stavu. Terminologická rozdílnost však nedosahuje takové intenzity, aby nebyla překonána metodami právní interpretace. Vzhledem k objektu tohoto trestného činu lze dovodit, že úmyslem zákonodárce bylo postihování neoprávněného provozování loterií a jiných podobných her podle loterního zákona. Navíc i sám loterní zákon s pojmem sázkové hry operuje. Posouzení otázky, zda konkrétní druh hazardní hry spadá pod skutkovou podstatu tohoto trestného činu, však v praxi může představovat velice obtížnou otázkou, zejména z důvodu technologické podstaty

---

¹⁷ Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, str. 2335.

¹⁸ Jelínek, J. a kol. Trestní právo hmotné. 3. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Leges, 2008, str. 479.

hazardních her. OČTŘ má situaci zkomplikovanou tím, že vedle výslovného výčtu loterií a jiných podobných her jsou tyto povolovány i podle „zbytkové povolovací klauzule“. Spolu s technickým pokrokem a rozvojem informačních technologií se tedy může jednat o posouzení, u něhož bude potřebné odborných znalostí a v některých případech i znaleckého posudku, zejména z oblasti matematiky (např. určení pravděpodobnosti výhry, zachování rovnosti podmínek) nebo přímo kybernetiky se specializací na loterní, herní a výherní systémy¹⁹. Posouzení této otázky má povahu předběžné otázky, o níž si OČTŘ musí učinit úsudek sám, přičemž v této souvislosti může využít ustanovení § 105 TR.

Objektivní stránka spočívá v neoprávněném provozování, organizování, propagování nebo zprostředkování loterie nebo podobné sázkové hry. *Neoprávněným provozováním*²⁰ se rozumí provozování přes zákaz uvedený v loterním zákoně (spotřebitelské loterie) nebo bez příslušného povolení²¹, tj. případy, kdy osoba nepožádá o vydání povolení nebo sice požádá, ale nesplňuje podmínky stanovené zákonem pro provozování a žádosti tak není vyhověno.

Organizováním se zde rozumí případy, kdy pachatel přímo loterii nebo podobnou sázkovou hru neprovozuje, ale její provozování zosnuje nebo řídí. Jednání ve formě účastenství je zde povýšeno na pachatelství²².

*Propagace*²³ je šíření, rozšiřování a uvádění ve známost neoprávněného provozování loterie nebo podobné sázkové hry. Pojem propagace v sobě zahrnuje i problematiku reklamy a jiných způsobů upozorňování na neoprávněnou hazardní hru. Výslovný zákaz propagace, reklamy a podpory prodeje loterií a jiných podobných her nepovolených nebo neoznámených, tj. neoprávněných podle loterního zákona je obsažen i v ustanovení § 1 odst. 9 loterního zákona. Uvedený zákaz propagace, reklamy a podpory prodeje by neměl být absolutního

---

¹⁹ V současné povolovací praxi Ministerstva financí řeší otázku povolování nových druhů hazardních her a jejich posouzení prostřednictvím Komise pro nové hry nebo přímo prostřednictvím znaleckých posudků.

²⁰ Návrh nového zákona o provozování sázkových her definuje provozování v ustanovení § 2 písm. b) jako „soustavné vykonávání všech činností potřebných pro vlastní realizaci sázkové hry, zejména příjem vkladů do sázkové hry, výplata výhry, další činnosti organizačního, finančního a technického charakteru související s uvedením sázkové hry do provozu a se zajištěním vlastního provozu, jakož i činnosti potřebné pro ukončení a vypořádání sázkové hry“.

²¹ Novotný, O., Vokoun, R., Šámal, P. a kol. Trestní právo hmotné. Zvláštní část. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, str. 296.

²² Tamtéž, str. 296.

²³ Návrh nového zákona o provozování sázkových her definuje provozování v ustanovení § 2 písm. c) jako „vykonávání všech dalších činností odlišných od provozování sázkových her, jejichž účelem je napomoci provozování sázkových her, zejména reklamní a propagační činnost“.

charakteru, ale měl by být vykládán restriktivně. Z hlediska účelu a logiky loterního zákona je účelem tohoto ustanovení snaha postihnout jednání spočívající v propagaci, reklamě a podpoře prodeje nelegálně provozovaných hazardních her, které jsou primárně zaměřeny na publikum na českém trhu. Uvedený zákaz tedy nebude zahrnovat například tiskové zprávy nezávisle informující o průběhu závodů či sportovních zápasů probíhajících v zahraničí, nebo audiovizuální přenos události sponzorovaný provozovatelem hazardních her bez povolení, pokud se příslušná událost bude konat mimo území České republiky, případně se nebude vztahovat na subjekty, které nejsou spojeny či nevykonávají primárně svou činnost na území České republiky. Důvodem tohoto restriktivního výkladu je zejména skutečnost vztahující se k přeshraničnímu provozování loterií a jiných podobných her, obzvláště provozovaných prostřednictvím Internetu, kdy pojem nelegálního provozovatele podle české úpravy se nemusí ztotožňovat s pojmem nelegálního provozovatele podle zahraničních úprav, resp. v jiném státě může být nelegální provozovatel podle české úpravy legálním provozovatelem v tomto státě. V tomto duchu by se měla odrážet i trestněprávní rovina, jinak by docházelo k mechanickému posuzování zákazu propagace. I zde však trestní postih tvoří až „sekundární“ opatření, neboť zákaz propagace, reklamy a podpory prodeje neoprávněně provozovaných loterií a jiných podobných her podléhá správnímu trestání. Ustanovení § 1 odst. 9 loterního zákona o výše uvedeném zákazu však trpí právní neurčitostí a v současné době příslušné orgány státu řeší kompetenční spor v oblasti správního trestání²⁴.

Zprostředkováním se rozumí jakékoliv zajištění kontaktu mezi jednotlivými osobami zabývajícími se organizováním, provozováním, ale i propagací nebo využíváním takové neoprávněně provozované loterie a jiné podobné hry. Zpravidla půjde o zprostředkování mezi provozovatelem a zákazníkem. Může jít o zprostředkování i prostřednictvím Internetu nebo jiného podobného zařízení či media. Osoba, která loterii nebo podobnou sázkovou hru zprostředkovává, ji sama neprovozuje, ani ji neorganizuje a zpravidla ani nepropaguje²⁵.

Pachatelem může být kterákoli fyzická osoba. Subjektivní stránka vyžaduje úmysl, který musí zahrnovat i neoprávněnost objektivní stránky.

2.2. Ohrožování výchovy dítěte (§ 201 odst. 2)

Trestný čin ohrožování výchovy dítěte v odstavci 2 stanovuje, že potrestán bude ten, kdo umožní, byť i z nedbalosti, dítěti hru na výherním hracím přístroji, který je vybaven

---

²⁴ Viz vyjádření Ministerstva financí dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/rr_stanoviska.html.

²⁵ Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, str. 2334.

technickým zařízením, které ovlivňuje výsledek hry a které poskytuje možnost peněžité výhry. Jedná se o samostatnou skutkovou podstatu, která je ve vztahu subsidiarity k odstavci 1. Objektem tohoto trestného činu je zájem na řádné výchově dětí, která má být vedena v souladu se zásadami morálky občanské společnosti tak, aby byl zaručen jejich řádný rozumový, mravní a citový vývoj. Předmětem útoku je dítě, za které se považuje osoba mladší 18 let, tj. do dne, který předchází jejím osmnáctým narozeninám²⁶.

Pojem výherní hrací přístroj je nutné odvodit z definice uvedené v loterním zákoně, přestože sám trestní zákoník dává určitá vodítka k jeho posuzování. Hracím přístrojem se zpravidla rozumí elektronický, elektrotechnický, ale i mechanický nebo jiný automat, za podmínky, že je vybaven elektronickým, elektrotechnickým, mechanickým nebo jiným zařízením, které ovlivňuje výsledek zejména sázkové hry²⁷. Z tohoto vyjádření lze spíše usuzovat na skutečnost, že definice uplatňována v rámci trestněprávní nauky je pojímána širěji než definice výherního hracího přístroje obsažená v loterním zákoně. Takovýto přístup lze považovat za pozitivní a obhajitelný, zejména s ohledem na objekt tohoto trestného činu. Na druhé straně však může být argumentováno analogií v neprospěch pachatele, neboť pro trestné činy platí zásada *nullum crimen, nulla poena sine lege certa*²⁸. Analogie v neprospěch pachatele vyplývá z definice výherního hracího přístroje v loterním zákoně [§ 2 písm. e) a § 17 odst. 1]. Do nedávné doby bylo za výherní hrací přístroj považováno pouze kompaktní, funkčně nedělitelné a programově řízené technické zařízení s ovládaním určeným pouze pro jednoho hráče. Výklad pojmu výherní hrací přístroj však nebyl jednotný a v aplikační praxi se dlouhodobě řešily právní i teoretické spory, zda interaktivní videoloterní terminály jsou výherním hracím přístrojem. Problematika odlišnosti a právního postavení výherních hracích přístrojů a interaktivních videoloterních terminálů byla vyřešena nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 29/10 ze dne 14. 6. 2011, jímž byl zamítnut návrh Ministerstva vnitra na zrušení obecně závazné vyhlášky města Chrastava o regulaci umístění videoloterních terminálů ve městě. Ústavní soud dospěl k závěru, že „charakter vidoloterních terminálů neumožňuje jejich podřazení pod úzkou definici výherního hracího přístroje podle § 17 odst. 1 loterijního zákona, neboť videoloterijní terminály jakožto koncové herní stanice, které jsou součástí širšího a složitějšího systému, jehož jádro je umístěno centrálně, postrádají

---

²⁶ Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, str. 1761.

²⁷ Tamtéž, str. 1766.

²⁸ Novotný, O., Vanduchová, M., Šámal, P. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, str. 56.

vlastnost kompaktnosti, kterou vyžaduje definice obsažená v § 17 odst. 1 loterijního zákona. Avšak nic nebrání tomu, aby byly podřazeny pod širší definici podle § 2 písm. e) loterijního zákona, neboť nepochybně se jedná o zařízení výherním hracím přístrojům podobná a sloužící témuž účelu.“ Toto vymezení mělo za následek rozšíření skutkové podstaty trestného činu ohrožování výchovy dítěte, přičemž pod pojem výherní hrací přístroj patřil nejen výherní hrací přístroj podle užší definice § 17 odst. 1 loterijního zákona, ale i interaktivní videoloterní terminál. Tímto přístupem byly odstraněny veškeré možné právní argumenty spočívající v určitosti trestněprávních norem. V relativně krátké době však došlo ke změně situace a zákonodárny sbor přijal novelu loterijního zákona (zákon č. 300/2011 Sb.), která interaktivní videoloterní terminály vyselektovala jako samostatný druh loterie a jiné podobné hry. Tato skutečnost zapříčinila opětovnou neurčitost skutkové podstaty trestného činu ohrožování výchovy dítěte, avšak s ohledem na výklad Ústavního soudu ve výše uvedeném nálezu je možné se domnívat, že vzhledem k laické nemožnosti rozpoznat výše uvedené přístroje od sebe navzájem a vzhledem k objektu tohoto trestného činu, že rozšíření dosahu skutkové podstaty trestného činu ohrožování výchovy dítěte ve vztahu k pojmu výherní hrací přístroj je žádoucí.

U tohoto trestného činu je zapotřebí, aby hra na výherním hracím přístroji byla dítěti opravdu umožněna, přičemž již není podstatné, zda dítě skutečně nějakou peněžitou výhru vyhraje či nikoliv²⁹. Další významnou skutečností vzhledem k objektu tohoto trestného činu je použití jednotného čísla v pojmu výherní hrací přístroj. V této souvislosti tedy postačuje, jestliže pachatel i jen jednorázově umožní dítěti hru, avšak v daném případě bude do popředí vystupovat povaha a závažnost a společenská škodlivost konkrétního jednání³⁰. Pachatelem může být kdokoliv. Z hlediska subjektivní stránky postačí zavinění z nedbalosti.

2.3. Provozování nepoctivých her a sázek (§ 213)

Trestnímu postihu podle této skutkové podstaty se vystavuje ten, kdo provozuje peněžní nebo jinou podobnou hru nebo sázku, jejíž pravidla nezaručují rovné možnosti výhry všem účastníkům. Ustanovení tohoto trestného činu dopadá na trestnost her, které nespádají pod ustanovení loterijního zákona, tj. nepodléhají veřejnoprávní regulaci. Tato problematika

---

²⁹ Jelínek, J. a kol. Trestní právo hmotné. 2. vydání. Praha: Leges, 2010, str. 581.

³⁰ Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, str. 1766.

v odborné literatuře však nemá jednotný názor³¹, konkrétně ve vztahu zařazení tzv. spotřebitelské loterie pod pojem peněžní hry nebo sázky (§ 1 odst. 5 loterního zákona). Tento názor však pokulhává z hlediska skutečnosti, že loterní zákon výslovně stanovuje, že spotřebitelská loterie je považována za jeden z druhů loterie a jiné podobné hry, který podléhá veřejnoprávní úpravě. Její provozování by v daném případě tedy bylo neoprávněné a naplňovalo by skutkovou podstatu ustanovení § 252 TZ. Lze konstatovat, že pod tuto skutkovou podstatu nelze podřazovat sázky a hry, při nichž výsledek závisí výlučně na náhodě³², a loterie a jiné podobné hry, které podléhají veřejnoprávní úpravě.

Objektem tohoto trestného činu je zájem na poctivém a rovném provozování peněžních nebo jiných podobných her nebo sázek, sekundárním objektem je cizí majetek³³. Objektivní stránka spočívá v tom, že osoba provozuje peněžní nebo jinou podobnou hru nebo sázku, jejíž pravidla nezaručují rovné možnosti výhry všem účastníkům. Není nutné, aby provozovatel fakticky uzavřel sázku s některým z hráčů nebo, aby bylo dokonce prokázáno, že tuto sázku vyhrál. Zmíněný znak je naplněn již tím, že pachatel možnost zapojení do hry nabízel procházejícím osobám³⁴. V první řadě i zde je nutné upozornit na určitou terminologickou rozpornost. Pojem sázky a hry vychází ze soukromoprávní úpravy (§ 845 občanského zákoníku). Peněžní hrou se rozumí hra o peníze, jíž se účastní alespoň jedna osoba rozdílná od provozovatele (organizátora) hry, která zaplatí vklad, jehož návratnost se účastníkovi nezaručuje. „Jinou podobnou hru nebo sázku“ se rozumí hra nebo sázka obdobného typu, kde vkladem je jiná než peněžní hodnota, např. věc nebo jiná majetková hodnota³⁵. Za peněžní nebo jiné podobné hry nebo sázky se považují například skořápky nebo tzv. placičky³⁶. Peněžní hrou se v rámci tohoto ustanovení rozumí nejčastěji tzv. řetězové hry (letadlo, pyramida), při nichž počet účastníků roste geometrickou řadou a dříve zapojení

---

³¹ Viz například Novotný, O., Vokoun, R., Šámal, P. a kol. Trestní právo hmotné. Zvláštní část. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, str. 200. V této publikaci se vychází z ustanovení § 1 odst. 5 loterního zákona, který určuje, že tzv. spotřebitelské loterie jsou zakázány, přičemž autoři podřazují pod spotřebitelskou loterii peněžní hru nebo sázku.

³² Jelínek, J. a kol. Trestní právo hmotné. 3. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Leges, 2008, str. 722.

³³ Tamtéž, str. 721.

³⁴ Viz usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 48/2007 ze dne 23. 3. 2007. Dostupné na www.nsoud.cz; Malast, J., Rajchl, J. Soudní judikatura v oblasti herního práva. Plzeň: Čeněk, 2007, str. 250.

³⁵ Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, str. 1922.

³⁶ Blíže viz usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 48/2007 ze dne 23. 3. 2007, usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tdo 361/2007 ze dne 25. dubna 2007. Dostupné na www.nsoud.cz.

účastníci mají získat mnohonásobek svého vkladu na úkor později zapojených účastníků³⁷. V rámci tohoto trestného činu nebývá naplněna skutková podstata podvodu (§ 209), neboť zde nejde o podvodné nedodržování pravidel, která jinak umožňují rovné možnosti výhry pro účastníky hry, ale o vadu pravidel a v rámci nich i faktické provádění takové hry nebo sázky, podle nichž je hra provozována či organizována³⁸. Tato skutečnost odpovídá i výše uvedenému výkladu vztahujícímu se k tomu, že „veřejnoprávní“ loterie a jiné podobné hry nespadají pod tuto skutkovou podstatu, neboť loterní zákon stanovuje povinnost, že tyto hazardní hry musí zaručovat všem účastníkům hry rovné podmínky včetně možnosti výhry. V opačném případě by nebyly naplněny zákonné podmínky pro udělení povolení k provozování, a tudíž by se jednalo o neoprávněné provozování loterie nebo podobné sázkové hry.

Pachatelem je provozovatel (organizátor) peněžní nebo jiné podobné hry nebo sázky. Subjektivní stránka vyžaduje úmysl.

3. Vybrané aktuální problémy

3.1. Trestní postih pod vlivem práva Evropské unie

Oblast hazardních her není v rámci *acquis communautaire* doposud harmonizována prostřednictvím tradičních nástrojů evropské harmonizace, tj. především prostřednictvím směrnic či nařízení. Důvodem je značná rozdílnost právních úprav jednotlivých členských států, determinovaná především historickými, společenskými a kulturními odlišnostmi mezi jednotlivými státy, která zapříčinila že se doposud ze strany členských států nepodařilo dosáhnout konsenzu úpravy v této oblasti. Z tohoto důvodu byla současně oblast hazardních her explicitně vyloučena z celé řady klíčových sekundárních norem evropského práva, jako je například směrnice o službách na vnitřním trhu³⁹ nebo směrnice o elektronickém

---

³⁷ Jelínek, J. a kol. *Trestní právo hmotné*. 3. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Leges, 2008, str. 722.

³⁸ Novotný, O., Vokoun, R., Šámal, P. a kol. *Trestní právo hmotné. Zvláštní část*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, str. 200.

³⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu, Úřední věstník L 376, s. 36-68.

obchodování⁴⁰. Úprava hazardních her je prozatím utvářena pouze primárním evropským právem, konkrétně těmi ustanoveními Smlouvy, která se týkají volného pohybu služeb a svobody usazování (čl. 49 a 56 Smlouvy⁴¹)⁴². Členské státy mohou při úpravě provozování hazardních her stanovit diskriminační opatření, a tím omezit výše uvedené svobody, pouze za předpokladu, že je to nezbytné pro ochranu veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo ochranu zdraví.

Tento obecný právní rámec hazardních her je následně dotvářen rozhodnutími SDEU v rámci tzv. řízení o předběžné otázce, v nichž SDEU opakovaně aplikuje obecná ustanovení základních smluv na právní úpravu hazardních her konkrétních členských států⁴³. Evropský přístup je navíc charakteristický snahou o řešení otázky provozování hazardních her prostřednictvím Internetu⁴⁴. Právní úprava tohoto odvětví je tak v souladu se zásadou subsidiarity stále v kompetenci jednotlivých členských států.

Z hlediska trestního práva a následného možného trestního postihu osob podle výše uvedených trestných činů je významná otázka slučitelnosti české loterní úpravy s právem EU. V dnešním loterním zákoně nalezneme ustanovení, jehož slučitelnost s výše nastíněným evropským rámcem je zkoumána Evropskou komisí, a proto se stává nastíněná otázka aktuální. Tímto problematickým ustanovením je znění § 1 odst. 7 loterního zákona vztahující se k pojmu provozovatel, kterým je stanoven požadavek na usazení provozovatele na území České republiky. V roce 2010 byla ČR podrobena tzv. Pilotnímu projektu č. 1106/2010/MARKT, ve kterém Evropská komise přezkoumávala mimo jiné podmínku sídla v ČR, avšak tento Pilotní projekt nedospěl k závěru, že by česká úprava byla v rozporu

---

⁴⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu, Úřední věstník L 178, s. 1-16.

⁴¹ Viz. Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie ze dne 9. 5. 2008, Úřední věstník C115, čl. 49.

⁴² Bližší vymezení svobod viz TICHÝ, L.; ARNOLD, R.; SVOBODA, P. a kol. *Evropské právo*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006, ISBN 80-7179-430-9, s. 463.

⁴³ K uzavření rukopisu nezveřejněno: Řehola, J. Právní úprava provozování sázkových her na internetu: národní či nadnárodní řešení? In *Právník*, roč. CLI, č. 4.

⁴⁴ Vzhledem k technologickému rozmachu lze konstatovat, že provozování on-line hazardních her bude v dohledné době primárním způsobem účasti na loteriích a jiných podobných hrách. Dnes jsou v EU on-line služby hazardních her nabízeny i využívány zcela běžně a hospodářský význam odvětví stoupá. Viz veřejná konzultace k Zelené knize o on-line hazardních hrách na vnitřním trhu. Dostupná z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/loterie_verejne_diskuze_61858.html.

s právem EU. V roce 2011 byla ČR vyzvána znovu k upřesnění podmínky sídla provozovatele v ČR v rámci notifikačního procesu novely loterního zákona (zákona č. 300/2011 Sb.). Ani však v této fázi není možné na základě probíhající diskuze s Evropskou komisí učinit jednoznačný závěr, že by česká právní úprava byla neslučitelná s právem EU. Česká republika nepřistoupila k odstranění podmínky sídla zejména z důvodu nemožnosti uchopení fenoménu internetové provozování hazardních her. Česká republika v současné době za neexistence harmonizace a neúčinnosti vzájemných kontrolních mechanismů není objektivně schopna náležitě zajistit vynutitelnost plnění povinností ze strany zahraničních subjektů, včetně efektivního mechanismu prevence a kontroly. Vzhledem ke specifické povaze tohoto podnikání, s nímž je potencionálně spojena řada společensky negativních jevů, by takový nedostatek efektivní kontroly byl na úkor veřejného pořádku a bezpečnosti a jistě by měl neblahý vliv i z hlediska ochrany spotřebitele tohoto druhu služeb, tedy samotného hráče⁴⁵.

Případná neslučitelnost loterního zákona by mohla mít za následek, že v případě trestněprávního postihu provozovatelů loterií a jiných podobných her, by se OČTŘ nemohly opírat o trestné činy uvedené v trestním zákoníku. V rámci EU není totiž možné postihovat nelegální provozovatele nebo osoby, které takové provozovatele propagují, včetně případné reklamy, v případech, kdy dotčená vnitrostátní úprava není v souladu se základními svobodami zaručenými Smlouvou o fungování EU, znemožňuje-li zahraničním provozovatelům na daném území získat platné povolení⁴⁶. Otázkou zůstává, zda by případná neslučitelnost české loterní úpravy s právem EU zapříčinila také nemožnost postihovat nelegální provozovatele usazené na území ČR, pokud tito nemají příslušné povolení. Domnívám se, že by tomu tak být nemělo a tyto osoby by měly nést trestní odpovědnost za protiprávní jednání.

Obdobná situace spočívající v nevymahatelnosti právního předpisu, a tudíž i následné nemožnosti trestněprávního postihu, by mohla vyvstat v případě porušení notifikační procedury podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES v platném znění⁴⁷. Notifikační proceduře podléhají návrhy technických předpisů, mezi něž patří i loterní úpravy, neboť se jedná o odvětví, které je významným způsobem ovlivněno technologiemi a

---

⁴⁵ Blíže viz předkládací zpráva k novému návrhu zákona o provozování sázkových her dostupná na <http://eklep.vlada.cz/eklep/page.jsf>.

⁴⁶ Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 15. září 2011 ve věci C-347/09 trestního řízení proti Jochen Dickinger a Franz Ömer. Dostupný na <http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=cs>.

⁴⁷ Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů.

technologickými postupy. V případě, že technický předpis je přijat v rozporu s uvedenou směrnicí, jedná se o podstatnou vadu řízení, která vede k nepoužitelnosti a nevymahatelnosti dotčených předpisů vůči třetím stranám⁴⁸. Jednotlivec má pak možnost dovolávat se porušení uvedené oznamovací povinnosti a přijetí právního předpisu v rozporu s uvedenou směrnicí, přičemž vnitrostátní soud má povinnost odmítnout použití takového předpisu. Takováto situace by mohla zamezit trestněprávnímu postihu, který by v rámci skutkového stavu věci byl založen technickým předpisem, jenž nebyl notifikován v souladu se směrnicí 98/34/ES. Navíc by se případné nevymahatelnosti trestního postihu mohly dovolávat jak zahraniční subjekty, tak i subjekty tuzemské.

3.2. Trestní odpovědnost právnických osob

Zákonem č. 418/2011 Sb. byla do českého právního řádu zavedena trestní odpovědnost právnických osob. Jelikož jádrem práce není rozbor jednotlivých institutů trestní odpovědnosti právnických osob, je následující výklad zaměřen pouze na problematiku postihu právnických osob u trestných činů výslovně upravujících provozování hazardních her.

Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob bez jakýchkoliv pochybností dopadá na provozovatele loterií a jiných podobných her, neboť tím mohou být pouze právnické osoby, přičemž v souladu s ustanovením § 1 ZTrOd se bude jednat o právnické osoby soukromého práva. Trestně odpovědná by však nebyla ČR v případě, že by provozovala loterii nebo jinou podobnou hru, kterou ji dvoluje provozovat loterní zákon.

Ustanovení § 7 ZTrOd upravuje věcnou působnost, tzn. že stanovuje okruh trestných činů, za něž jsou právnické osoby trestně odpovědné. Mezi výčtem trestných činů je uveden jednak trestný čin ohrožování výchovy dítěte (§ 201 TZ), jednak trestný čin provozování nepoctivých her a sázek (§ 213 TZ). V uvedeném výčtu se však nenachází trestný čin neoprávněného provozování loterie nebo podobné sázkové hry (§ 252 TZ). Tato skutečnost má neblahý vliv na trestněprávní postih neoprávněného provozování loterií a jiných podobných her, neboť se jedná o protiprávní jednání, které je vzhledem k povaze hazardních her negativním společenským fenoménem. Otázkou zůstává, proč zákonodárce nezařadil tento trestný čin do výčtu trestných činů, za něž může být právnická osoba trestně odpovědná.

První důvod lze spatřovat ve výběru varianty rozsahu kriminalizace jednání právnických osob. Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob vychází z odpovědnosti

---

⁴⁸ Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 30. dubna 1996, C-194/94 ve věci CIA Security International SA proti Signalson SA a Securitel SPRL. Dostupný na <http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=cs>.

právnických osob za taxativní výčet trestných činů uvedených ve zvláštní části trestního zákoníku. Důvodová zpráva k zákonu o trestní odpovědnosti právnických osob uvádí, že jde o striktně vymezený výčet, kdy zavedení deliktů odpovědnosti požadují mezinárodní smlouvy a právní předpisy EU⁴⁹. V rámci legislativního procesu přijetí tohoto právního předpisu však došlo k rozšíření katalogu trestných činů o delikty další, například daňové delikty⁵⁰. V návaznosti na uvedené lze konstatovat, že zavedená odpovědnost právnických osob není přísně vázána na trestné činy, kterýchž postihu ČR zavazují mezinárodní dokumenty, ale jedná se o katalog doplněný na základě úvahy zákonodárského sboru. Tuto skutečnost potvrzuje zavedení trestní odpovědnosti právnických osob u nepoctivého provozování sázek a her, které není předmětem úpravy ze strany mezinárodních dokumentů.

V této souvislosti vyvstává otázka, proč do uvedeného výčtu nebyl zařazen trestný čin neoprávněného provozování loterie nebo podobné sázkové hry (§ 252). Nabízí se řešení, že tak bylo učiněno ze strany zákonodárce úmyslně, nebo se může jednat o jeho opomenutí. V případě opomenutí má na této situaci nezanedbatelnou zásluhu také Ministerstvo financí, v jehož věcné působnosti se úprava loterií a jiných podobných her nachází, neboť v rámci vnějšího připomínkové řízení mělo využít svou možnost a požadovat zařazení tohoto trestného činu do uvedeného výčtu.

Vzhledem k okolnosti, že loterie a jiné podobné hry mohou být provozovány pouze právními osobami, a je nutné uvést, že v praxi tomu tak opravdu je⁵¹, tzn. jedná se o činnost typickou pro právnické osoby, měl by zákonodárce zvážit zařazení neoprávněného provozování loterie nebo podobné sázkové hry (§ 252) do výčtu trestných činů, za něž by právnické osoby nesly trestní odpovědnost. Praktický význam je spatřován dále ve skutečnosti, že dosavadní postih prostřednictvím ustanovení § 114 TZ (konkrétní a speciální subjekt) nevede k tíženému cíli. Je tomu z důvodu, že v případě postihu fyzické osoby, která jménem právnické osoby jedná, je tato osoba pouze „vyměněna“ (často se může jednat o tzv. bílého koně), přičemž tato skutečnost nemá dopad pro samotnou právnickou osobu. Citelnější by tak byl přístup spočívající v zavedení trestní odpovědnosti právnických osob.

---

⁴⁹ Důvodová zpráva dostupná na <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=285&CT1=0>.

⁵⁰ Jelínek, J., Herczeg, J. Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Komentář s judikaturou. Praha: Leges, 2012, str. 61.

⁵¹ Ze strany Ministerstva financí nejsou evidovány téměř žádné případy neoprávněného provozování loterií a jiných podobných her fyzickými osobami. Neoficiální zdroj, statistické údaje budou zveřejněny v průběhu roku 2012.

Závěr

Provozování loterií a jiných podobných her ve veřejnoprávním významu představuje významný společenský fenomén, který je spojen s mnoha negativními společenskými jevy. Nejen že zasahuje do oblasti sociologické a psychologické (patologické hráčství), ale negativní dopad má i v oblasti trestního práva. V této souvislosti se jedná o trestnou činnost páchanou v souvislosti s provozováním hazardních her – neoprávněné provozování, praní špinavých peněz, podvodná jednání spojená s otázkou odvodů části výtěžku na veřejně prospěšné účely, nově zavedená odvodová povinnost (tzv. zdanění hazardu) a s ní případně spojená trestná činnost v rámci daňových deliktů – tak i trestná činnost související s problematikou patologického hráčství (krádeže, podvody, zpronevěry aj.). Z těchto důvodů je regulace ze strany státu potřebná.

Systém trestněprávního postihu, tak jak je nastaven, lze považovat za dobrý a účinný. Jistý nedostatek představuje terminologická neshoda, tuto však lze překlenout. Aktuální problém je spatřován v nemožnosti postihovat neoprávněné provozování hazardních her podle ustanovení § 252 v rámci trestní odpovědnosti právnických osob. Jelikož je tato převážně podnikatelská činnost zaměřena na právnické osoby a v praxi tomu tak opravdu je, bylo by vhodné trestní odpovědnost právnických osob v této souvislosti zavést. Může tak učinit buď sám zákonodárce, nebo by iniciativa spíše měla vzejít ze strany Ministerstva financí, které k tomu má ojedinělou příležitost v rámci předložení nového návrhu zákona o provozování sázkových her.

Právní úprava provozování loterií a jiných podobných her by měla reagovat na fenomén internetové sázení a na vývoj globální situace v této oblasti, neboť lze ze strany zahraničních států spatřovat všeobecný trend k liberalizaci v oblasti hazardních her provozovaných prostřednictvím Internetu⁵². V současné době jsou činěny kroky, které by na tento rozmach měly reagovat. Problematika internetové sázení souvisí i s podmínkou, která je zakotvena v české loterní úpravě a která se jeví z pohledu evropského práva problematičtější, konkrétně zavedení podmínky sídla právnické osoby na území ČR. V případě, že by tato podmínka byla neslučitelná s právem EU, mohlo by to mít neblahý dopad na možný trestněprávní postih loterií a jiných podobných her.

---

⁵² K liberalizaci trhu v minulosti přistoupila Itálie, Francie, Malta, v roce 2011 např. Španělsko a Dánsko.

Použitá literatura

- Dvořák, T.** Zákon o loteriích a jiných podobných hrách s poznámkami a souvisecími předpisy. 2. vydání. Linde Praha, 2006
- Jelínek, J. a kol.** Trestní právo hmotné. 3. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Leges, 2008
- Jelínek, J. a kol.** Trestní právo hmotné. 2. vydání. Praha: Leges, 2010
- Jelínek, J., Herczeg, J.** Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Komentář s judikaturou. Praha: Leges, 2012
- Kramář, K., Hušák, A.** Herní právo. 1. vydání. Plzeň: Čeněk, 2006
- Malast, J., Rajchl, J.** Soudní judikatura v oblasti herního práva. Plzeň: Čeněk, 2007
- Novotný, O., Vanduchová, M., Šámal, P. a kol.** Trestní právo hmotné. Obecná část. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010
- Novotný, O., Vokoun, R., Šámal, P. a kol.** Trestní právo hmotné. Zvláštní část. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010
- Patěk, D., Paťková, P.** K neoprávněnému podnikání v kybernetickém prostoru (aneb o internetových sázkových kancelářích v českém právu). In Acta Universitatis Carolinae Iuridica, roč. 2008, č. 4
- Pobořilová, M., Řehola, J.** Správní trestání obcemi v oblasti loterií. In Moderní obec, roč. 2012, č. 2
- Pobořilová, M., Řehola, J.** Správní trestání obcemi v oblasti loterií. In Moderní obec, roč. 2012, č. 3
- Řehola, J.** Právní úprava provozování sázkových her na internetu: národní či nadnárodní řešení? In Právník, roč. 2012, č. 3
- Šámal, P. a kol.** Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010
- Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kolektiv.** Občanský zákoník I, II. 2. vydání, Praha 2009
- TICHÝ, L.; ARNOLD, R.; SVOBODA, P. a kol.** *Evropské právo*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006

Další prameny

nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 29/10 ze dne 14. 6. 2011

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tdo 361/2007 ze dne 25. dubna 2007

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 48/2007 ze dne 23. 3. 2007

<http://curia.europa.eu/>

<http://eklep.vlada.cz>

<http://racek.vlada.cz>

www.mfcr.cz

www.nsoud.cz

www.psp.cz